

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Liberci rozhodl samosoudcem Mgr. Stanislavem Štěpánkem ve věci žalobce Ing. Jiřího J. [redacted] nar. [redacted], trvale bytem [redacted], zastoupeného JUDr. Petrem Ulmannem, advokátem, se sídlem Jestřábí 974/1, 460 01 Liberec, proti žalované Gabriele H. [redacted], nar. [redacted], trvale bytem [redacted], doručovací adresa [redacted], zastoupené Mgr. Janem Zrnovským, advokátem, se sídlem Moskevská 637/6, 460 01 Liberec, o zaplacení 174.600,- Kč s příslušenstvím

t a k t o :

- I. Žaloba, kterou se žalobce domáhal na žalované zaplacení smluvní pokuty z částky 30.000,- Kč za období od 6.2.1011 do 15.4.2014 ve výši 0,5 % za každý den prodlení ve výši 174.600,- Kč se zamítá.
- II. Ve vztahu mezi žalobcem a žalovanou nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému právnímu zástupci žalované Mgr. Janu Zrnovskému se přiznává odměna ve výši 32.500,- Kč a náhrada hotových výdajů ve výši 2.100,- Kč.
- IV. Žalobce je povinen zaplatit České republice na účet Okresního soudu v Liberci na nákladech řízení vynaložených státem částku 34.600,- Kč, a to do 3 dnů od právní moci rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou doručenou zdejšímu soudu dne 6.2.2014 se žalobce domáhal, aby žalované byla uložena povinnost zaplatit žalobci částku 164.400,- Kč. Žalobu odůvodnil tím, že žalovaná si od žalobce půjčila na základě písemné smlouvy ze dne 11.10.2010 bezúročně na

14 dnů částku 30.000,- Kč, kterou se zavázala vrátit do 25.10.2010. Pro případ, že by žalovaná nevrátila žalobci půjčku včas, sjednali účastníci v čl. II zmíněné smlouvy smluvní pokutu ve výši 0,5% z dlužné částky za každý den prodlení s vrácením půjčky. Žalovaná dosud půjčku nevrátila, přestože k jejímu vrácení byla opakovaně žalobcem jak ústně, tak písemně vyzvána. Žalobce nakonec byl nucen uplatnit svoji pohledávku na vrácení 30.000,- Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení u soudu (řízení bylo u zdejšího soudu vedeno pod sp.zn. 32 EC 15/2012). Částku uplatnil bez nároku na smluvní pokutu. Ze smlouvy vznikla žalobci samostatná pohledávka z titulu smluvní pokuty za pozdní splacení půjčky dle čl. II. smlouvy o půjčce ve výši 0,5% z dlužné částky za každý den prodlení, tj. ve výši 150,- Kč/den. Půjčka byla splatná 25.10.2010. Aby se žalobce vyhnul námitce promlčení ze strany žalované, uplatňuje svůj nárok zpětně jen za období tří let od podání žaloby. Jde tedy o smluvní pokutu za poslední 3 roky před podáním žaloby (za období 5.11.2010 - 4.11.2013), tj. 3 roky x 365 dnů + 1 den přestupného roku 2012, tj. celkem 1096 dnů x 30.000,- Kč x 0,5% = 164.400,- Kč. Přestože žalobce a jeho právní zástupce již dříve žalovanou vyzývali písemně k úhradě smluvní pokuty v aktuální výši, žalovaná dosud ničeho na smluvní pokutu neuhradila.

V průběhu řízení žalobce podáním ze dne 25.4.2014 rozšířil žalobu o smluvní pokutu z předmětné částky za období od 5.11.2013 do 15.4.2014. Při jednání dne 29.4.2015 pak vzal žalobu zpět ohledně smluvní pokuty za období od 5.11.2010 do 5.2.2011 (s ohledem na vznesenou námitku promlčení). O připuštění rozšíření žaloby a částečném zastavení řízení bylo rozhodnuto usnesením č. j. 53 C 144/2014 – 64 ze dne 23.6.2015. Předmětem řízení tak nadále zůstala smluvní pokuta ve výši 0,5 % za každý den prodlení z částky 30.000,- Kč za období od 6.2.2011 do 15.4.2014, která po vyčíslení činí 174.600,- Kč.

Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě uvedla, že nárok žalobce neuznává, a to ani částečně. Žalovaná tvrdila, že půjčku ve výši 30.000,- Kč vrátila žalobci již dne 6.12.2010, a to v hotovosti. K předání hotovosti došlo v penzionu Bucharka, který vlastní spolu se svým manželem, Zdeňkem H[redacted]. Předání peněz byl přítomen její manžel a Ing. Jiří R[redacted], který jim předmětnou částku osobně přivezl, aby mohli vyrovnat dluh vůči žalobci. Nárok na smluvní pokutu za období od 6.2.2011 do 15.4.2014 proto žalobci nemohl vzniknout, neboť jistina již byla v té době uhrazena. Navíc se žalovaná domnívá, že ujednání o smluvní pokutě obsažené ve smlouvě ze dne 11.10.2010 je neplatné, a to především s ohledem na nepřiměřenost smluvní pokuty a rozpor předmětného ujednání s dobrými mravy. Dále pak je dle jejího názoru v rozporu s dobrými mravy jednání žalobce, který neuplatnil nárok na zaplacení smluvní pokuty společně s nárokem na zaplacení jistiny a zákonného úroku z prodlení v řízení sp.zn. 32 EC 15/2012. Neuplatněním práva na uhrazení smluvní pokuty v uvedeném řízení došlo k neúměrnému navýšení smluvní pokuty a ke zvýšení nákladů právního zastoupení. Navíc v době, kdy byla půjčka žalované poskytnuta, žalobce sám dlužil žalované částku cca 3.000.000,- Kč za prodej pozemku, kterou žalované neuhradil, a věc musela být řešena soudně podáním žaloby na určení vlastnictví žalované k pozemku p.č. 131/3 v k.ú. Horní Hanychov. Žalobce tedy využil při poskytnutí půjčky finanční nouze žalované, do které se dostala v důsledku jeho vlastního jednání. Žalovaná trvala na tom, že jistinu půjčky uhradila již dvakrát, poprvé dne 6.12.2010 a podruhé na základě pravomocného a vykonatelného rozsudku Okresního soudu v Liberci vydaného dne 27.11.2013 pod č. j. 32 EC 15/2012 – 96, kdy tuto částku uhradila žalobci spolu s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % p.a. za období od 26.10.2010 do zaplacení a spolu s náklady řízení ve výši 23.222,- Kč. Pro případ, že by soud neshledal výše uvedenou obranu žalované opodstatněnou, tato dále

navrhla, aby soud případně využil svého moderačního práva dle § 2051 zákona č. 89/2012 Sb. (dále jen „n.o.z.“).

Mezi účastníky bylo nesporným, že mezi nimi byla uzavřena písemná smlouva o půjčce ze dne 11.10.2010. Při podpisu této smlouvy byla žalobcem žalované v hotovosti předána částka 30.000,- Kč. Ve smlouvě bylo sjednáno, že žalovaná vrátí půjčku do 25.10.2010. Úrok sjednán nebyl. Pro případ prodlení žalované bylo v čl. II. smlouvy sjednáno, že „pokud bude dlužník v prodlení s navrácením předmětu plnění věřiteli, zaplatí dlužník věřiteli penále ve výši 0,5 % z dlužné částky za každý den prodlení“.

Nárok na vrácení jistiny ve výši 30.000,- Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % p.a. od 26.10.2010 do zaplacení uplatnil žalobce žalobou, o které bylo u zdejšího soudu vedeno řízení pod sp.zn. 32 EC 15/2012. Ve věci bylo rozhodnuto rozsudkem č. j. 32 EC 15/2012 – 96 ze dne 27.11.2013, který nabyl právní moci dne 15.1.2014 a vykonatelnosti dne 18.1.2014. Tímto rozsudkem byla žalované uložena povinnost zaplatit žalobci částku 30.000,- Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % p.a. od 26.10.2010 do zaplacení a nahradit žalobci náklady řízení ve výši 23.222,- Kč. Účastníky bylo učiněno nesporným, že výše uvedené nároky byly žalovanou uhrazeny dne 15.4.2014.

V průběhu řízení bylo dále zjištěno, že žalovaná podala ve věci sp.zn. 32 EC 15/2012 dne 30.10.2015 žalobu na obnovu řízení. O žalobě nebylo ke dni vyhlášení rozsudku dosud rozhodnuto.

Kupní smlouvou uzavřenou mezi účastníky dne 20.11.2009, vč. dodatku č. 1 ze dne 23.11.2009, a vzájemnou korespondencí účastníků bylo prokázáno, že žalovaná prodala společnosti Duha Invest s.r.o., jejímž jednatelem a jediným společníkem byl žalobce, pozemek p.č. 131/3 v k.ú. Horní Hanychov. Kupní cena byla dodatkem č. 1 datovaným 23.11.2009 stanovena ve výši 2.950.000,- Kč. Tento pozemek byl následně kupní smlouvou ze dne 6.10.2010 převeden společnosti ASANO, spol. s r.o. Ačkoliv žalovaná společnost Duha Invest s.r.o. k úhradě kupní ceny ve výši 2.950.000,- Kč vyzývala, například výzvou ze dne 29.8.2011, tato uhrazena nebyla. Kupní smlouva ze dne 20.11.2009 byla následně rozsudkem zdejšího soudu č. j. 18 C 46/2012 – 67 ze dne 10.10.2012 prohlášena za neplatnou a bylo určeno, že žalovaná je stále vlastníkem předmětného pozemku.

Soud má proto za prokázané, že společnost, jejímž jediným společníkem a jednatelem byl žalobce, byla se žalovanou v předcházejícím období ve smluvním vztahu, kdy pro žalovanou fakticky zajišťovala prodej shora uvedeného pozemku spojený s realizací developerského projektu na tomto pozemku třetí osobou. Společnost žalobce uzavřela s žalovanou kupní smlouvu na pozemek a dlužila žalované v době uzavření smlouvy o půjčce ze dne 11.10.2010 částku 2.950.000,- Kč nebo částku v řádech minimálně statisiců (v kalkulaci zaslané žalobcem ing. H. [redacted] dne 19.4.2011 uvedena částka 485.066,- Kč). Účastníci byli v té době v dobrých vztazích, kdy za žalovanou ve vztahu k žalobci, resp. jeho společnosti, jednal především manžel žalované, pan Ing. H. [redacted].

Na základě smluv uzavřených mezi společnostmi Duha Invest s.r.o. a společností Asano, spol. s r.o. dne 2.6.2009 (Smlouva o dílo) a dne 15.12.2010 (Smlouva o prodeji

developerského projektu) má soud dále za prokázané, že společnost Duha Invest s.r.o., jejímž jednatelem a jediným společníkem žalobce byl a který za společnost fakticky jednal, v jiných případech sjednávala k zajištění závazků ze smlouvy (včetně peněžitých plnění) smluvní pokutu ve výši 0,1 % za každý den prodlení z dlužné částky, a to i pro případ zajištění milionových částek, jejichž neuhrazení by mohlo být pro firmu případně i likvidační.

Právní vztah účastníků vzniklý poskytnutím půjčky na základě smlouvy ze dne 11.10.2010 se řídí zákonem č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31.12.2013 (dále jen „o.z.“), a to konkrétně § 657 a násl. o.z. upravujícím smlouvu o půjčce. Předmětné ujednání o smluvní pokutě pak bylo soudem posuzováno v souladu s § 544 a násl. o.z. a za použití § 3 o.z. v kontextu judikatury Nejvyššího soudu ČR k problematice smluvních pokut (např. rozhodnutí ve věcech sp.zn. 33 Odo 96/2001, 33 Odo 5364/2002, 33 Cdo 1682/2007, 26 Odo 371/2006, 33 Odo 872/2006, 33 Odo 236/2005).

Na základě komplexního posouzení jednání a vztahů mezi účastníky a konkrétních okolností uzavření smlouvy o půjčce (sjednání smluvní pokuty) pak soud dospěl k závěru, že **ujednání o smluvní pokutě obsažené v čl. II. smlouvy o půjčce ze dne 11.10.2010 je neplatné pro rozpor s dobrými mravy, a to z řady důvodů.**

Výše smluvní pokuty je zjevně nepřiměřená výši zajišťované pohledávky (pouze 30.000,- Kč), navíc v kombinaci s velmi krátkou splatností půjčky (14 dní), když žalobce v době uzavření smlouvy musel vědět, že žalovaná je ve finanční nouzi a k prodlení s vrácením půjčky může pravděpodobně dojít. Ve finanční nouzi se navíc žalovaná ocitla přinejmenším částečně v důsledku jednání žalobce, a to z důvodu neuhrazení kupní ceny za výše uvedený pozemek společností, jejímž byl žalobce jediným jednatelem a společníkem.

O pravděpodobně nepřilíš poctivém úmyslu žalobce v době uzavření smlouvy o půjčce svědčí sám o sobě již výrazný rozdíl mezi smluvní pokutou požadovanou po žalované, která není podnikatelkou (0,5 % denně), a obchodními partnery firmy žalobce, kteří podnikateli jsou (0,1 % denně). S ohledem na převážně reparační a zjišťovací funkci smluvní pokuty by přitom z povahy a ekonomické důležitosti shora uvedených smluv logicky vyplýval poměr zcela opačný, když vznik škody, převyšující zákonem garantovaný úrok z prodlení, by bylo možné očekávat zákonitě spíše u smlouvy o dílo (v hodnotě plnění cca 4.000.000,- Kč), než u běžné půjčky v takovéto výši, kde v případě opožděného vrácení věřitel v podstatě přichází pouze o potenciální úrok z nevrácené jistiny a neriskuje jiné podstatné škody v případě opožděné úhrady.

Na výše uvedeném nic nemění ani skutečnost, že u půjčky se jednalo o pohledávku žalobce jako fyzické osoby, zatímco u obou výše uvedených závazků společnosti Asano spol. s r.o. o pohledávku obchodní společnosti, za níž žalobce vystupoval jako jednatel. Naopak, logické by bylo očekávat, že žalobce jako jednatel firmy bude více dbát na zajištění důležité pohledávky společnosti, jejíž majetek je povinen spravovat s péčí řádného hospodáře, než na zjištění relativně malé osobní půjčky žalované, se kterou v té době byli údajně v dobrých vztazích a která se ve finanční nouzi ocitla přinejmenším zčásti v důsledku jednání společnosti vlastněné žalobcem, za kterou žalobce navíc jednal.

Nelze také opomenout, že zákonný úrok z prodlení dle nařízení vlády č. 142/1994 Sb. v době uzavření smlouvy činil 7,75 % ročně, zatímco smluvní pokuta nárokována žalobcem, a

to navíc vedle zákonného úroku z prodlení, by činila přibližně 182 % ročně, tj. přibližně 24 násobek zákonného úroku z prodlení. Při takovéto sazbě smluvní pokuta dosáhne výše 100 % dlužné částky za necelých 7 měsíců, čímž i při poměrně krátkém prodlení vzniká výrazný nepoměr mezi zajištěnou pohledávkou a sankční povinností. V daném případě tak výrazně převyšuje sankční aspekt smluvní pokuty vůči žalované nad funkcí reparační, resp. preventivní, což se s ohledem na shora uvedené okolnosti sjednání smluvní pokuty jeví jako nemravné.

Nad rámec výše uvedeného musí soud rovněž přisvědčit námitce žalované, že postup žalobce, který zvolil při vymáhání smluvní pokuty, by byl (pokud by smluvní pokuta byla vůbec platně sjednána) vzhledem ke shora uvedeným okolnostem případu dle názoru soudu výkonem práva v rozporu s dobrými mravy.

V řízení bylo prokázáno, že žalobce nejprve podal žalobu na zaplacení jistiny spolu se zákonným úrokem z prodlení (31.1.2012). Ačkoliv byl na sjednanou smluvní pokutu v řízení sp.zn. 32 EC 15/2012 soudem dotazován, žalobu v tomto ohledu nerozšířil a podání žaloby oddaloval až do doby, kdy bylo řízení pravomocně skončeno (15.1.2014). Následně pak podal žalobu na zaplacení smluvní pokuty (6.2.2014) a v tomto pokračoval i poté, co mu byla jistina půjčky nepochybně uhrazena, a to spolu se zákonným úrokem z prodlení a náklady předchozího soudního řízení (15.4.2014).

Takovýto postup by za jiných okolností sám o sobě ještě nebyl výkonem práva v rozporu s dobrými mravy. S ohledem na předchozí spolupráci mezi účastníky, dřívější vzájemnou důvěru, porušení smluvních povinností ze strany žalobce (neuhrazená kupní cena za pozemek) a relativní nevýznamnost předmětné půjčky ve srovnání s předchozími milionovými transakcemi mezi účastníky však jednání žalobce nesevředly o dobrých úmyslech ve vztahu k žalované, ale naopak spíše o snaze žalobce maximalizovat svůj zisk na účet žalované (smluvní pokuta za delší prodlení, další náklady řízení), či dát žalované „za vyučenou“. Žalovaná přitom zřejmě v průběhu předcházejícího řízení nepředpokládala, že po jeho skončení bude znovu čelit v téže věci dalšímu řízení, a to ohledně výrazně vyšší částky.

Žalobu je proto třeba zamítnout, a to na prvním místě z důvodu neplatnosti ujednání o smluvní pokutě čl. II. Smlouvy o půjčce uzavřené dne 11.10.2010. Navíc i v případě, že by bylo možné toto ujednání hypoteticky posoudit jako ujednání platné, bylo by třeba následný postup žalobce hodnotit jako výkon práva v rozporu s dobrými mravy.

Vzhledem k výše uvedeným závěrům, které samy o sobě postačují k zamítnutí žaloby, soud nepovažuje za účelné zabývat se dále podrobně otázkou tvrzeného vrácení půjčky, ke kterému mělo dle žalované dojít dne 6.12.2010. Tato otázka byla již mezi účastníky pravomocně vyřešena rozsudkem Okresního soudu v Liberci vydaným dne 27.11.2013 pod č. j. 32 EC 15/2012 – 96, ve kterém soud dospěl k závěru, že předmětná částka vrácena nebyla a uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 30.000,- Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % p.a. za období od 26.10.2010 do zaplacení a náklady řízení ve výši 23.222,- Kč.

S ohledem na podanou žalobu na obnovu řízení vedeného pod sp.zn. 32 EC 15/2012 se soud námitkou zaplacení nicméně z opatrnosti zabýval a provedl v tomto směru dokazování. Dospěl však ke stejnému závěru, jako soud v řízení sp.zn. 32 EC 15/2012, že žalovaná tvrzené

zaplacení částky 30.000,- Kč v hotovosti neprokázala a k úhradě pohledávky tak došlo prokazatelně až dne 15.4.2014 na základě uvedeného rozsudku ve věci sp.zn. 32 EC 15/2012.

O nákladech řízení soud rozhodl v souladu s ust. § 142 odst. 1 o.s.ř., když nárok na náhradu nákladů řízení by měla ve věci zcela úspěšná žalovaná. Vzhledem k tomu, že žalované náklady řízení nevznikly (odměnu a náklady ustanoveného zástupce platí stát), rozhodnul soud tak, jak je uvedeno ve výroku II. tohoto rozsudku.

Právnímu zástupci žalované, který byl ustanoven k ochraně žalované v tomto řízení usnesením č. j. 53 C 144/2014 – 55 ze dne 23.6.2015 byla přiznána odměna a náhrada hotových výdajů v celkové výši **34.600,- Kč**. Tato částka je tvořena:

- 1) odměnou dle §7 ve spojení s § 12a vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, za 7 úkonů právní služby po 5.000,- Kč, celkem **32.500,- Kč**, a to za následující úkony právní služby:
 1. příprava a převzetí věci
 2. právní porada s klientem dne 27.10.2015
 3. sepis vyjádření ze dne 29.10.2015
 4. účast při jednání dne 5.1.2016
 5. účast při jednání dne 27.7.2016
 6. účast při jednání dne 9.11.2016
 7. účast při vyhlášení rozsudku 16.11.2016 (účtována pouze polovina úkonu)
- 2) náhradou hotových výdajů advokáta představovaných 7 režijními paušály dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu po 300,- Kč, celkem **2.100,- Kč**

Podle § 148 o.s.ř. má stát podle výsledku řízení proti účastníkům právo na náhradu nákladů řízení, které platil, pokud u nich nejsou předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Dle úspěchu ve sporu proto soud uložil ve výroku IV. tohoto rozsudku náhradu nákladů placených státem (odměna a hotové výdaje ustanoveného zástupce žalované) ve věci neúspěšnému žalobci.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku se lze odvolat ve lhůtě 15 dnů ode dne jeho doručení ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem - pobočce v Liberci, prostřednictvím Okresního soudu v Liberci.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může se oprávněný domáhat soudního výkonu rozhodnutí nebo exekuce.

V Liberci dne 16. listopadu 2016

Za správnost vyhotovení:
Bc. Jana Drahotová

Mgr. Stanislav Štěpánek, v.r.
soudce